

Због чега је јавни морал у нашем друштву пао на ниске гране и шта је све томе допринело. Шта се може очекивати у држави у којој се премијер јавно одриче свог Устава?

У Србији је данас могуће да министар објави да има и закониту супругу и девојку, не признаје се да је то љубавница - и да то никога не чуди... Али, то је само део, и то бенигнији, "достигнућа" политичке елите, јер се чак и премијер односи према држави са јасно наглашеном неодговорношћу, позива на кршење Устава, који би за њега требало да буде Свето писмо и јавно се саглашава с прекрајањем граница којима би он требало да буде најодсуднија одбрана... Онда, ваљда, не треба ни да чуди што естрадна уметница, која је изабрана за посланика у Народној скупштини, лумпује по клупским сепареима или што посланик удари дете колима и побегне са лица места...

Злоупотреба службеног положаја је, природно, свакодневица. Скандала не мања ни у другим друштвеним сферама - школству, судству, здравству, култури...

Професор са Филозофског факултета у Београду Слободан Антонић каже да се познатим "случајем министра" који не види у чему је проблем да јавност "упозна" и са својом женом и са "својом девојком", шаље порука да је брачна верност превазиђена, да је најважнији хедонизам - да се човек добро осећа и да је "љубав" најважнија:

- Каже се да је издаја жене први корак ка издаји отаџбине, али данас се и издаја државе релативизује, па се поставља питање да ли је било шта што се учини - издаја, каже Антонић.

Србија данас има премијера који негира Устав, у чијем доношењу је врло активно учествовао, по коме је дошао на власт а и усред историјских преговора о статусу око 15 одсто територије своје државе: "Причане су бајке", каже он. "Лагало се да је Косово наше, па је то чак озваничено и Уставом", објављује водећи преговарач српске државе, овлашћен од Скупштине, Владе, председника државе да заступа интересе земље у преговорима од највишег националног интереса. При том се премијер пригодно реферише на Зорана Ђинђића. Није речено на шта конкретно. Можда на ово: "Што се Косова тиче наш улог је већ јако висок... Ми нисмо вечита монета за поткусуивање... У Хрватској, Босни и Херцеговини је неповредивост граница право само унутар заједничке државе, у Србији обрнуто. Албанска држава на Косову, настаје као дивља градња. Једног тренутка, врло брзо, рећи ће нам, скупље је рушити, лакше је легализовати... А зашто је допуштено да се нелегално зида у присисству међународне заједнице", писао је Ђинђић 2002. у својим белешкама. Садашњи премијер на то, изгледа, није налетео.

- Остала је само љуска од јавног морала - каже за "Новости" теолог Драгомир Сандо. - Јавни морал у друштву срозан је на врло низак ниво. Границе су се умногоме пореметиле. Некад се бар знало шта је друштвено неприхватљиво понашање.

Сандо наводи да људи који раде у образовању, у култури, имају улогу у јавном животу, народне вође су и духовници и имају "обавезу више" од обичног грађанина да чувају усмене и писане критеријуме живота. Они, истиче наш саговорник, свесно или не, оличења су свих видова живота за многе који им "гледају у леђа" и у њима траже оријентире у компликованом и тешком времену.

Слободан Антонић истиче да јавни морал одређује елита, односно група људи која је на кључним позицијама, не само у политици него и у економији, медијима, на факултетима...

- Проблем настаје у два случаја - сама елита напушта норме и то се рефлектује и на

јавни морал. И друго, када имате део елите који, у ствари, живи по другачијим правилима од оних која су проглашена за нормална. Када елита крши норме, онда она или то негира или каже: јесам, па шта. То доводи до ревизије норми - појашњава Антонић.

Теолог Сандо оцењује да су жиг нашег времена интерес и лагодност живота и они потиру све баријере.

- Мало је оних који би одолели искушењима злоупотреба положаја и друштвеног статуса. Знамо да је у историји увек било настраности и друштвених деформација, али су моралне лествице за скок увис биле високо уздигнуте - подсећа Сандо.

Када је реч о злоупотреби положаја, као једном од већих моралних проблема у нашем друштву, Антонић каже да је тога било и у комунизму, и за време Милошевића, и у време ДОС, али да нико није рекао - нема везе што се, на пример, краде, а сада - одједном се сматра и јавно говори да то "није ништа страшно".

Овакво друштво прво све сведе на закон, а онда напусти и закон.

- На нашу несрећу, све што је дубоко неморално, а није обухваћено мерама закона, постаје оправдано и могуће. Неписани закон људског ума, свести и савести, као и закон срца, остају на маргинама живота. Другим речима, са правом је рекао умни хришћански етичар да се данас налазимо на сметлишту моралне цивилизације - каже Сандо.

А шта је утицало на толики пад морала? Економска криза, ратови, транзиција, трчање за западним вредностима...

~~Велики београдски адвокат и један од најбољих правника у Србији, професор др Драгољуб Јовановић, који је умро у Београду у суботу, 9. марта, након кратког болничког лечења, оставио је иза себе велику правну и јавну делатност. Јовановић је био један од најбољих правника у Србији, који је умро у Београду у суботу, 9. марта, након кратког болничког лечења, оставио је иза себе велику правну и јавну делатност.~~